

HUNYADI JÁNOS TÖRÖKELLENES HARCAI

1. Származás, felemelkedés

- (Jagelló) Ulászló (1440-44) hadvezére
- apja a havasalföldi **Serba fia Vojk**
- a család Luxemburgi Zsigmond (1387-1437) alatt emelkedik fel

• a **Hunyadiak eredetmondája** szerint János **Zsigmond király törvénytelen fia** volt. Luxemburgi Zsigmond egy királyi gyűrűvel igazolta Hunyadi János tőle való származását, s a gyűrűt felmutató fiú nagy birtokokra számíthatott. A gyűrűt a gyermek Hunyaditól egy holló elrabolta, s csak egy jól irányzott nyíllövessel tudták a madártól azt visszaszerezni. Hunyadi János aztán a gyűrűvel igazolta magát Zsigmond előtt és megkezdődhetett ragyogó pályafutása – legalábbis a monda szerint. Ezért van a **Hunyadi címerben egy gyűrűt tartó holló képe**.

- Első nagy sikere: 1441 **bátaszéki** csata: a Hunyadi és Újlaki vezette Ulászló-csapatok megverik Erzsébet (Habsburg Albert (1437-39) özvegye) csapatait;
- Hunyadi jutalmul megkapja a déli szörényi bánságot, melynek **határvédelmi** funkciója van.

2. Hadvezéri tudománya

Hunyadi János többféle **harcmodort** megismer:

- **huszita**: gyors felvonulás, meglepetésszerű támadás, szekérvár, parasztok alkalmazása, cseh eredetű
- **condottieri** ('zsoldosvezér'): zárt alakzat, itáliai eredetű

3. Hunyadi János első törökellenes harcai:

- 1441 **Nándorfehérvár** környékén megveri Iszhák béget
- 1442 márciusa: Mezdid bég 15 ezer katonával Erdélyt támadja: **Gyulafehérvár** mellett Hunyadi nagy győzelmet arat fölötte
- 1443. **III. Frigyes** német-római császárt ráveszi **Jenő pápa**, hogy **ne támadja Magyarországot**, amíg az a törökkel küzd.
- Így lehetőség van a **török elleni nagy háború megszervezésére**, melynek célja a török kiűzése Európából.

4. 1443-44 "hosszú hadjárat"

- **35 ezres sereg** (magyar, szerb, lengyel, bosnyák, német) indul 1443 telén
- A törökök **el vannak foglalva Anatóliában** (ázsiai rész), jó alkalom az ellentámadásra
- Nis felé indulnak, a Morava-völgyben több győztes csata, végső cél Drinápoly (Edirne, a törökök európai fővárosa). A támadás nem sikerül, mert a hágók a fagy miatt járhatatlanok
- a törökök üldözik a visszavonuló csapatokat, 3 csata, mindet a magyarok nyerik

1444-re két különböző koncepció alakul ki a hadjáratokkal kapcsolatban:

- az **európai uralkodók** szerint: tovább kell folytatni az előrenyomulást (végül is nem ők vitték a bőrüket a vásárra)
- **magyar vélemény:** nem kell tovább folytatni a harcot, mert nehéz összeszedni a sereget és megérkezhetnek az anatóliai segítő török csapatok is. Lehetőség van az előnyös béke megkötésére

1444 nyara: drinápolyi béke

- 100 ezer arany **hadisarcot** fizetnek a törökök
- 25 ezer **katonát adnak** szükség esetén
- a **szerbiai és boszniai várakat visszaadja** a szultán ill. garantálja ezen államok szuverenitását
- Hunyadi **személyes érdeke:** Djordje Brankovič (Brankovics György) szerb és bosnyák despota visszakapja szerbiai és boszniai birtokait, Hunyadi pedig megkapja Djordje Brankovič Magyarországon kapott bárói birtokait

5. A várnai csata

- 1444, a drinápolyi béke után: a **pápai követek támadásra** biztatnak
- jó alkalomnak tűnik, mert III. Frigyes nem támad meg bennünket, illetve a **velenceiek vállalják, hogy blokád alá veszik a Boszporuszt és Dardanellákat**, így anatóliai csapatok nem juthatnak át
- probléma: a magyar seregben csak 20-25 ezer katona gyűlik össze
- délkelet felé indulnak (a Rodope-hegység, Szófia vonalán), a végső cél Drinápoly lett volna
- **1444. november 10. Várna mellett** II. Murád szultán 80 ezer katonával megveri I. (Jagelló) Ulászló csapatait
- **A vereség okai:**
 - a) a ruméliai hadsereg maradványaihoz csatlakoznak anatóliai katonák, mert a **velencei hajózár nem működött jól**, a genovaiak fejenként egy aranyért átszállították a törököket
 - b) a szárnyakon a magyar lovasság győzött, de Ulászló meggondolatlanul nekirohan a janicsárok (elit katonák) falának; **Ulászló meghal**, zavar támad, menekülés, de a török csapatok nagy veszteségeik miatt nem üldözik őket

6. A kormányzóság (gubernium) időszaka

1444-46 Magyarországon a "korona uralma": **7 főkapitány** veszi kezébe a hatalmat, főleg Hunyadi és Újlaki

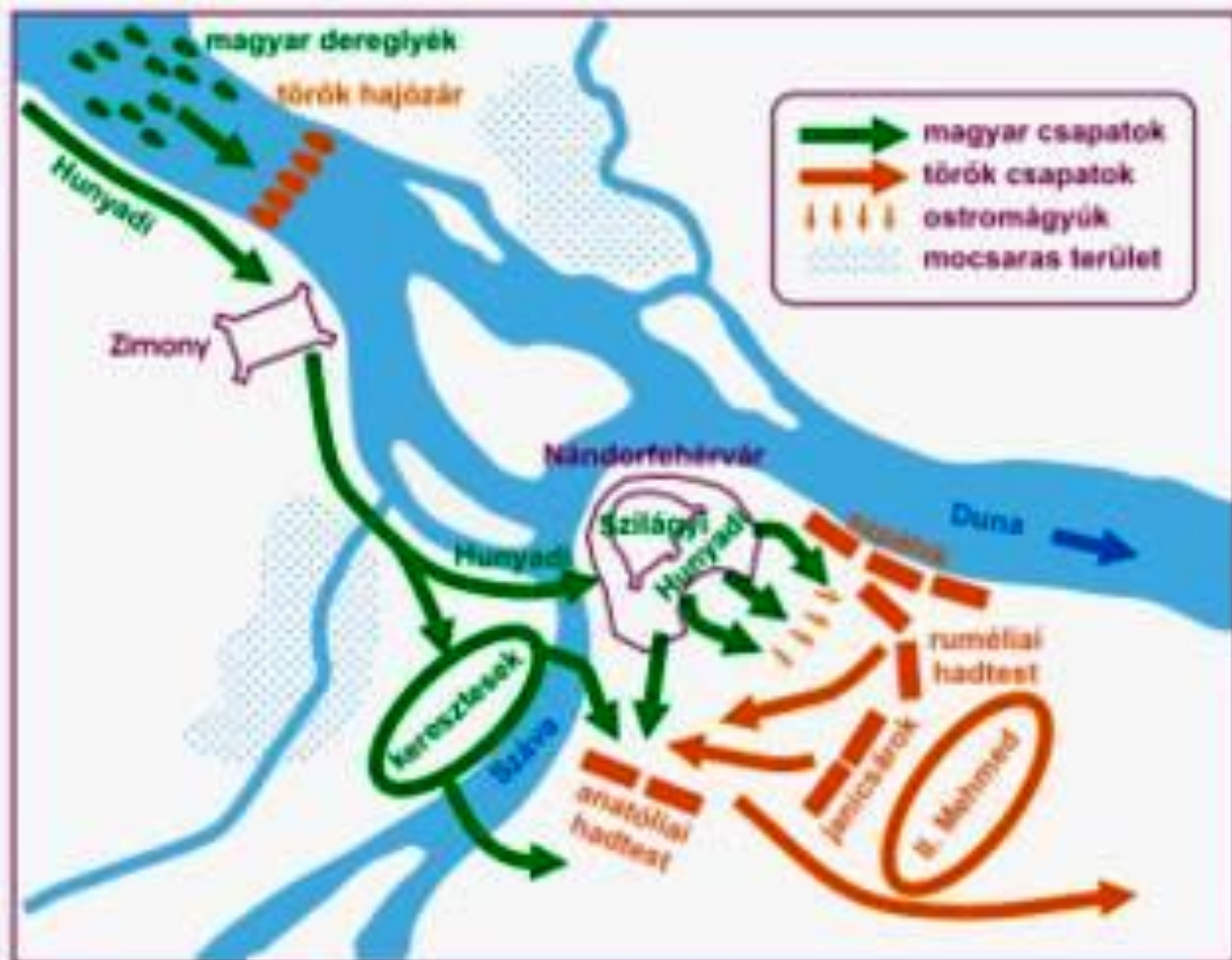
1446-1453 Hunyadi János kormányzósága (kormányzó = gubernátor)

1448 Kasztrióta György (Szkander bég) albán szabadságharcos felkelése; jó alkalom a támadásra, így következik be **1448 októberében: a 2. rigómezei csata**, Hunyadi veszít, elveszik a remény a török Balkánról történő kiűzésére. Ez volt az utolsó török elleni támadás, a továbbiakban **Hunyadi már védekezésre kényszerült**.

1453: a török elfoglalja Konstantinápolyt: megerősíti keleti határait, így készül a magyarok elleni bosszúhadjáratra.

7. 1456 Nándorfehérvár török ostroma

- **Szilágyi Mihály** (Hunyadi sógora) a várkapitány
- a török **hajózárral** veszi körül a várat, emiatt egyelőre nem volt utánpótlás
- közben két irányból is érkeztek a **felmentő seregek**:
 - a) **Kapisztrán János** itáliai szerzetes **Titelnél** gyülekezik, Zimony felé vonul
 - b) **Hunyadi kis csónakokkal** átjut a hajózáron, felgyújtja a gályákat, vissz utánpótlást

- 1456. július 21. nagy roham
 - ⇒ a **törökök elfoglalják a várost**, magyarok visszahúzódnak a várba
 - ⇒ a Zimonynál táborozó keresztések megrohanják a török tábor, **Hunyadi elfoglalja a török ágyúkat**
 - ⇒ II. Mehmed szultán megsebesül, török visszavonulás, nem üldözik őket, mert a törökök mintegy 80 ezren vannak, a magyarok 10 ezren, a keresztések pedig nem támadnak, csak védekeznek
 - ⇒ közismert **Dugovics Titusz** hőstette, aki a lófarkas zászlót kitűző török ellenfelét magával rántotta a vizesárokba
- III. Callixtus pápa elrendeli a **déli harangszót** (még nem eldöntött a történészek körében, hogy a győzelem emlékére, vagy az ostrom közben vagy már az ostromot megelőzően)
- Az ostrom utáni pestisjárványban **Hunyadi és Kapisztrán is meghal**
- A nándorfehérvári diadal után **70 évig nem támad** a szultáni főserg.